



C. Breedijk, J. van Duijnhoven,  
C. Pellikaan, W. Op de Beeck  
Energieweg 32  
2964 LE, Groot Ammers  
Tel. 0184-601558

## DRACHTIGE POES

De poes is bij de kater geweest en hopelijk drachtig. Als een dekking goed is verlopen, is de krolsheid na ongeveer 24 uur totaal over. Ook in de 9 weken die de dracht duurt, mag de poes geen krolsheid vertonen, anders is dat een teken dat de dekking niet goed gegaan is. Een goed verlopen dekking geeft natuurlijk geen garantie op drachtigheid. Meestal verlopen de dracht en de bevalling goed, maar in sommige gevallen is het nodig om contact op te nemen met de dierenarts:

- Indien de dracht langer duurt dan 72 dagen
- Als er enkele uren na het afkomen van het eerste vruchtwater geen katten komt
- Wanneer de poes langer dan 15 minuten perst en er geen katten komt
- Indien de poes onrustig blijft na de geboorte
- Als de kittens niet (voldoende) groeien
- Afwijkende uitvloeiing of uitvloeiing die langer dan 2 weken aanhoudt na de bevalling
- Ziekteverschijnselen bij poes en/of kittens
- Ontworming, vaccinatie en eventueel chippen

Maakt u zich zorgen over uw drachtige poes? Neem dan contact op met uw dierenarts.

### **De dracht**

De dracht bij de poes duurt gemiddeld 63 dagen. De draagtijd van de poes is nagenoeg onafhankelijk van het ras en eveneens onafhankelijk van de worpgrootte. De dracht kan soms gevoeld worden. Het is echter betrouwbaarder om dit vast te stellen door middel van een echo ongeveer vanaf dag 23. Het aantal kittens is hiermee lastig aan te geven. Daarvoor zou een röntgenfoto gemaakt kunnen worden in de laatste week van de dracht. Met beide methoden kan niet exact bepaald worden wanneer de poes moet jongen. Wel kan hiermee eventueel onderzocht worden of de poes helemaal klaar is met worpen.

Het bestaan van dracht bij de poes kan worden vermoed na 3,5 - 4 weken door het ontstaan van roodkleuring van de tepels, de ontwikkeling van melkklierpakketten, een dikkere buik en vooral in het laatste deel van de zwangerschap, een toegenomen eetlust. Deze verschijnselen passen echter ook in meer of mindere mate bij schijnzwangerschap. Daarbij kan het stadium van de dracht met deze verschijnselen niet of nauwelijks worden geschat, gezien de sterke individuele variatie.

Zorg ervoor dat de poes in een goede conditie is en goed gevaccineerd (jaarlijks) en ontwormd is (4x per jaar). Wanneer de poes drachtig is dient zij 2 weken vóór en 2 weken ná de bevalling ontwormd te worden, aangezien de kittens via de moedermelk met spoelwormen besmet kunnen worden. Het is niet nodig om de poes extra te voeren in de eerste 7 weken van de dracht. De laatste 2 weken kan de voedingsbehoefte wat stijgen en is het beter vooral hoogwaardig kwaliteitsvoer (bijvoorbeeld kittenbrokjes) te geven. Meng de

kittenbrokjes eerst met de eigen voeding, elke dag een beetje meer zodat de poes geen diarree krijgt van de nieuwe voeding. Ze mag ongeveer 10-15 procent meer voeding krijgen dan haar normale hoeveelheid. Zorg tevens voor een werpkist voor de poes waar zij in alle rust kan bevallen.

### **De partus**

Symptomen van een naderende partus bij de poes zijn vaag. Een geringe eetlust, typische lokroepen en een opvallende hyperventilatie kunnen aangeven dat ze gaat bevallen. Vlak voor de geboorte kan de poes vaak wat aanhankelijker worden, sommige poezen trekken zich echter terug en laten zich enkele dagen niet meer zien. Op de dag van werpen kan een enkele keer een slijmsliert uit de vulva worden waargenomen, als de poes dit nog niet heeft weg gelikt. Dit is het teken dat de ontsluiting en de bevalling binnen 24 uur zullen gaan plaatsvinden. De aanvang van de buikpers is vrijwel altijd het eerste duidelijke teken dat de geboorte is begonnen. De poes kan de kattenbak opzoeken om te persen tijdens de uitdrijvingsfase.

De bevalling vindt plaats tussen de 58 en 67e dag, gemiddeld op 63 dagen. Binnen enkele uren nadat het eerste vruchtwater is afgekomen, moet de eerste kitten geboren zijn. Wanneer de poes voor de eerste keer drachtig is, kan de uitdrijvingsfase van de eerste kitten wat langer duren. Het vruchtwater kan wat groen van kleur zijn. Wanneer de poes duidelijk zit te persen op een kitten en dit langer dan 15 minuten duurt, dient er contact opgenomen te worden met de dierenarts. Tussen het werpen van de kittens kan het zijn dat de poes gewoon gaat eten en drinken, soms zelfs even slapen. Er kunnen enkele uren verstrijken (zonder persweeën) voordat de volgende kitten geboren wordt. Blijft de poes onrustig na de geboorte, dan dient de dierenarts geraadpleegd te worden om te kijken of alle kittens eruit zijn.

Natuurlijk kunnen er problemen tijdens de partus bestaan en soms zijn deze afhankelijk van het ras. Zo verloopt de partus bij de Pers met zijn platte en stompe snuit veelal wat moeizamer dan die bij bijvoorbeeld de Siamees. Ook kan de geboorte worden belemmerd ten gevolge van onder andere oude scheefgegroeide bekkenfracturen, uitputting van de poes of door overdreven vetzucht. Een enkele keer wordt een verkeerde ligging van een kitten of weeënzwakke als oorzaak voor een stagnerende bevalling aangegeven. Meestal lijkt de poes de vruchtvliezen van de kitten er zelf af en eet de nageboorte op. Er dient ingegrepen te worden tijdens de bevalling als het kitten na de geboorte niet uit de vliezen komt. Dan moet de kitten zo snel mogelijk uit de vliezen worden gehaald, het slijm uit de bek verwijderd worden en opgewreven worden met een handdoek. Controleer altijd de navelstreng die aan de kitten vastzit op bloedingen. Bij bloedverlies moet dit afgebonden worden. Eventueel kan de stomp gedesinfecteerd worden met betadine.

### **De kittens**

Kittens gaan meestal vrij snel na de geboorte op zoek naar een tepel. Binnen 24 uur na de geboorte moeten de kittens de eerste melk van de moeder binnenkrijgen, aangezien dan de antistoffen nog opgenomen kunnen worden door het maagdarmkanaal. Het is aan te bevelen om de kittens gelijk na de geboorte te wegen en eventueel te merken (nagellak of gekleurd touwtje). Ze wegen ongeveer 100 gram bij de geboorte. Tien dagen na de geboorte moet een kitten in lichaamsgewicht verdubbeld zijn. De kittens mogen na de bevalling NIET afvallen. Gebeurt dit wel dan is er iets mis; of de poes heeft te weinig melk of de kittens drinken te weinig, bijv. door een opkomende ziekte. Neem in zo'n geval contact op met de dierenarts. Als het nodig is kunnen de kittens met kittenmelk bijgevoerd worden tot de leeftijd van 4 weken. Vanaf dan kan de kitten zelfstandig drinken en brokjes eten. De kunstmatige voeding kunt u bij uw dierenartsenpraktijk kopen.

Na gemiddeld 10 dagen gaan de ogen en gehoorgangen open. Aangeraden wordt om kittens pas vanaf de leeftijd van minimaal 8 weken (liefst wachten tot 13 weken) bij de moeder weg te halen. Vanaf 3 t/m 12 weken zit een kitten in de socialisatieperiode. Dit betekent dat de kitten aan zoveel mogelijk dingen moet wennen. Denk hierbij aan de stofzuiger, muziek en andere geluiden en gebeurtenissen.

De kittens dienen op een leeftijd van (2,) 4, 6, 8 en 12 weken ontwormd te worden, dan maandelijks tot ze een half jaar oud zijn. Daarna 3 tot 4 keer per jaar. De eerste vaccinatie dient de kitten te krijgen als het 8-9 weken oud is. Deze enting moet 3-4 weken later nog eenmaal herhaald worden, daarna jaarlijks.

### **De moederpoes**

Door het opeten van de nageboortes kan de poes na de bevalling een paar dagen last hebben van diarree.

De eerste 10 dagen na de bevalling heeft ze nog uitvloeiing uit de vulva, dat van rood gekleurd via groen naar een heldere kleur over gaat. Deze uitvloeiing moet na ongeveer 2 weken over zijn. Komt er stinkende uitvloeiing uit of vertoont de poes ziekteverschijnselen, dan moet u de dierenarts raadplegen.

Mastitis is de medische term voor melkklierontsteking. Het komt voornamelijk voor bij dieren van het vrouwelijke geslacht die net bevallen zijn en hun jongen zogen. Bij mastitis zijn de melkklieren van de poes ontstoken en daarom erg gezwollen en warm. Door de ontsteking zijn de melkklieren vaak ook pijnlijk en vaak laten de dieren het dan ook niet toe dat hun buik wordt aangeraakt. De kittens mogen niet langer drinken en de moeder loopt vaak weg van haar jongen. De aandacht van de eigenaar zal meestal in de eerste plaats getrokken worden door de kittens. Deze hebben natuurlijk honger en roepen om melk. De ontsteking wordt veroorzaakt door een bacteriële infectie van de melkklieren. Dit kan gebeuren via de bloedbaan of via de tepelopeningen.

Een poes met mastitis maakt meestal een zieke indruk. Symptomen die het vaakst gezien worden, zijn sloomheid, koorts en uiteraard harde, rode en gezwollen melkklieren. Meestal komt er nog wel melk uit de tepels. Het is heel belangrijk snel naar de dierenarts te gaan! Een behandeling is noodzakelijk.



C. Breedijk, J. van Duijnhoven,  
C. Pellikaan, W. Op de Beeck  
Energieweg 32  
2964 LE, Groot Ammers  
Tel. 0184-601558

Als u overweegt om de poes te laten steriliseren dan kan dit vanaf drie weken na de bevalling, maar liever pas als de kittens weg zijn. Dan is er geen risico dat de poes te weinig melk gaat geven of de kittens aan de operatiewond zitten. Houd er rekening mee dat de poes al snel weer krols en dus drachtig kan worden (2-3 weken na de bevalling)!